

Jna ruta festívola per als amants de les falles

Als cadafals fallers, tot que darrerament ha decaït una mica, tots els anys fa la crònica satírica de l'actualitat política estatal nacional. A la foto, Jordi Ujol fent-se un fart de riure davant la mirada vigilant de ga iribarne.

La ciutat de València ofereix un munt de punts d'atracció per als visitants, i també per als veïns, amants de les falles. Tot seguit us proposem un itinerari alternatiu pels cadafals fallers més interessants i pels llocs més emblemàtics del cap i casal.

A bans de començar el nostre itinerari cal fer unes indicacions. L'itinerari plantejat és "monumentalista", és a dir, basa les seues etapes en els cadafals "especials".

L'itinerari es pot iniciar per qualsevol de les etapes proposades i en el sentit desitjat. Les etapes estan numerades i les alternatives marcades amb lletres, que podreu trobar al plànol de les pàgines 42 i 43. L'itinerari està pensat per a fer-lo a

peu. Oblideu el cotxe i mireu de fer servir sempre que pugueu el transport públic per salvar les distàncies més llargues. Si només disposeu d'un dia, podeu fer únicament les etapes 1, 2, 3, 8 i 9. Si en teniu dos, podeu fer també els itineraris 4, 5, 6 i 7.

1. Falla Na Jordana. Els monuments gran i infantil d'aquesta falla pertanyen a la secció especial. S'hi pot visitar l'exposició que

tindrà lloc al carrer de Na Jordana amb tota la història i curiositats dels cinquanta anys de la comissió. Una altra recomanació: feu-vos amb un exemplar del seu llibret que inclou un CD amb música i cançons originals. Si voleu dinar, podeu anar al restaurant La Petxina (C/Sanchis Bergón). Si voleu prendre una copa, el Capsa és al costat.

Prop de la falla Na Jordana, hi ha l'IVAM (C/Guillem de Castro) on

trobareu exposicions d'art contemporani d'alt nivell. Al costat, hi ha la Beneficència-Museu d'Etnologia.

Altres falles interessants són la Falla Mossèn Sorrell Corona (a), amb una tradició recent de falles temàtiques i exposicions al carrer; la Falla Quart-Palomar (b), monument del mestre Alfred Ruiz; i la Falla Serrans-Plaça dels Furs (c), amb un cadafal divertit.

En aquest barri podeu fer una paradeta en Dolços Conxín (C/Salvador Giner) i comprar-vos uns pastissets. No us en penedireu. Pel carrer de Dalt entrareu al cor del barri del Carme. Les comissions falleres d'aquest barri alcen els seus cadafals en indrets increïbles. També podeu fer un mosset en Can Bermell (C/Sant Tomàs), on fan menjars, entrepans i tapes d'autèntica qualitat; o en La Carxofa (C/de Baix). Més endavant, pel carrer de Dalt, podeu desviar-vos per a visitar la falla Portal de Valldigna-Salinas (d). La zona Cavallers-Sant Jaume-Tossal-Sant Miquel es transforma a poqueta nit i esdevé un espai lúdic d'ambient i copes amb locals tan recomanables com Cavallers, Sant Miquel, Cavallers de Neu, Circus, etc. Si us va l'ambient gai, no ho dubteu, Venial. Des d'ací teniu ben a prop el Teatre Talia. També us trobeu a tir de pedra de la plaça de la Verge, centre i origen de la ciutat, plena de flors els dies 18 i 19. Des de la plaça de la Verge i si voleu fer una paradeta, us recomanem el Cafè de la Seu (C/Sant Calze), La Marxa (C/Cuines, 5), Negrito i la Cava del Negret (Pl. Negrito), Pinball (C/Concòrdia, 3) o Cafè Malvarrosa (C/Ruiz de Lihory). Tornant a l'itinerari principal i ja en el Tossal, si encara teniu fam us recomanem unes clòtxines en La Pilarica (C/Moro Zeit). Baixem pel carrer de la Bosseria, conjunt urbà singular, cap a la plaça del Mercat, passem davant de la Llotja, monument històric que val la pena visitar. Des d'ací els aficionats a les falles poden desviar-se fins Peu de la Creu (e) per veure els monuments d'enguany d'aquesta comissió amb una tradició fallera envejable. El Mercat Central (f), edifici

ARXIU / RAFA GIL

Al bell mig del barri del Carme, les comissions falleres hi alcen els seus cadafals en indrets increïbles.

modernista de principis de segle, té una falla infantil de la Secció Especial.

2. Plaça de la Mercè. En un dels emplaçaments amb més tradició comercial de la ciutat s'alcen les falles gran i infantil, ambdues de la Secció Especial. També us podeu acostar a les places del Dr. Collado (g) i Lope de Vega (h) amb un ambient faller interessant. A més, si encara no us heu empassat una mesura de bunyols Santa Catalina, El Siglo i Collado són les xocolateries amb més tradició de la ciutat. Bon profit.

La Plaça Redona és un conjunt urbà d'interès. Podeu fer-hi un mosset en La Coveta. Ben a prop teniu l'església de Santa Caterina.

Podeu eixir a la plaça de l'Ajuntament per l'itinerari per a vianants que porta a la Falla Sant Vicent-

Periodista Azzatti (i), amb llarga tradició de bones falles.

3. Plaça de l'Ajuntament. Falles oficials gran i infantil. La vesprada del 16 els xiquets repleguen els premis. Els majors ho fan el matí del 17. Les vesprades del 17 o 18, podeu contemplar l'acte de l'ofrena que entra pels carrers de Sant Vicent i de la Pau. Encara més, si passeu vora les dues, podreu gaudir de les millors mascletades del cicle festiu.

Si voleu fugir de les falles, aneu al teatre: el Principal, l'Olympia i el Rialto es troben a boca de canó.

Si teniu fam, a la plaça podeu atapeir-vos en la Cooperativa Amorós, un bar amb unes tapes recents de bona qualitat. Podem eixir de la plaça bé pels carrers de Correus, Sagasta i Pérez Bayer on podem parar en la llibreria 314. O bé pel carrer de les Barques per visitar la Falla Universitat Vella (j), sempre diferent i amb ambient de revetlla per les nits. Després de 314, travessarem l'Eixample pel carrer Colom, conjunt urbanístic amb tramats i edificis destacables. Ja a la Gran Via us trobareu la Fira del Llibre Antic i d'Ocasíó, un bon moment per a fer una ullada a edicions mítiques o exhaurides. La Falla Almirall Cadarso-Comte Altea (k) és capdavantera. El dia 18 fan una parada mora. Enguany fan el 25è aniversari. Podeu trobar-hi la *jet-set* capitalina transvestida d'infidels, moriscos i cristians.

4. Regne de València-Duc de Calàbria. Enguany tornen a especial després de 32 anys amb un monument de Pepet. Podeu dinar o sopar menjars casolans a Los Madriles (Av. Antic Regne). Si preferiu menjar italià autèntic i sense tòpics Il Ritrovo (C/Maties Perelló). A la nit, s'hi veuen els castells de focs artificials que tenen lloc al llit del Túria.

Molt a prop hi ha la Ciutat de les Ciències i l'Hemisfèric. Si aneu amb xiquets, podeu portar-los al Gulliver, situat al llit del Túria. I si sou amants de la Música, aneu al Palau. També podeu visitar el Museu Faller amb la col·lecció de ni-

Ninot indu de fallera. sovint, els artistes faller tendeixen a exagerar la fisonomia i cos en la representació de ninots. La inia i la sàtia hi tenen un paper cabal i formen part de la idiosincrasia valenciana i faller

njunt de ninots indultats on es palesa la hipèrbole i l'erotisme donista, tan típics de la esta fallera. A l'aseu Faller de València hi ha la col·lecció de ninots indultats dels anys trenta i quaranta. A més a més, enguany, fins al 15 de març, tindrà exposició als soterranis del Mercat de Russafa l'exposició del not, la qual substituïda seguida per l'exposició Antològica del emi d'Artistes Fallers.

nots indultats des dels anys trenta ençà. La Falla Ciscar-Borriana (l) és interessant.

Des d'ací podeu acostar-vos al Marítim. S'hi agombolen barris com ara Cabanyal, Canyamellar, Cap de França, Natzaret, Malva-rosa, Poblats del Sud, Algirós, amb cinquanta-cinc comissions. Cal destacar la Falla Duc de Gaeta-Pobla Farnals i la Falla Malva-rosa-Ponz-Cavite. Hi ha els històrics restaurants del Passeig de Neptú i de l'avinguda Malva-rosa. Podeu visitar les Drassanes o fer un passeig per l'interior del port amb les golondrines. Amb la línia 4 del Tramvia podeu enllaçar amb les etapes I i 11 i si feu enllaços també amb la 8, 9 i 10.

5. Regne de València-Mestre Serrano. Podeu dinar o sopar en Oscar Torrijos (Dr. Sumsi), un dels millors restaurants de la ciutat, segons diuen els especialistes i els qui s'ho poden pagar. Més assequible a totes les butxaques El Buffette, que enguany organitza un concurs faller. Podria ser un bon moment per anar al cinema. Precisament les grans vies n'alberguen molts.

Internant-vos en el Russafa vell, ràpidament arribareu al mercat. Enguany tindrà lloc als soterranis l'Exposició del Ninot fins al dia 15 de març, substituïda de seguida per l'exposició Antològica del Gremi d'Artistes Fallers. La Falla del Mercat de Russafa (m) és curiosa i crítica. La il·luminació d'aquest barri és impressionant.

ARXIU / RAFA GIL

6. Sueca-Literat Azorin. Els dos monuments aspiren a tot dins de la secció especial.

7. Cuba-Buenos Aires. Aquesta falla torna de nou a la secció especial, i enguany amb molt de bombo i platerets. Segons els rumors, la falla gran no hi cabrà, els ninots es recolzaran en les cases, el cadafal s'estendrà 30 o 50 metres dins de cada carrer, els bombers no la deixaran cremar, tindran dificultats per a plantar-la, i un fum de coses més. Encara que siga per "morbo" caldrà passar-se per ací. Si us agraden els carrers adornats la Falla Cuba-Dénia (n) de sempre n'ha enllestit un dels millors.

Si teniu gana, travesseu Germanies i aneu a Las Buras Orensanas (Av. Germanies), especialistes en orella i altres típiques tapes galle-

gues; o a Trufas Martínez (C/Russafa). Els aficionats als bous tenen l'oportunitat d'assistir en el cócs del carrer de Xàtiva a alguna de les corregudes de falles que s'inicien el dia 10 de març.

8. Convent de Jerusalem-Matemàtic Marzal. Barrachina i els seus fallers planten a l'especial, infantil i gran, obres del mateix artista amb moltes aspiracions. La il·luminació de segur que estarà molt bé.

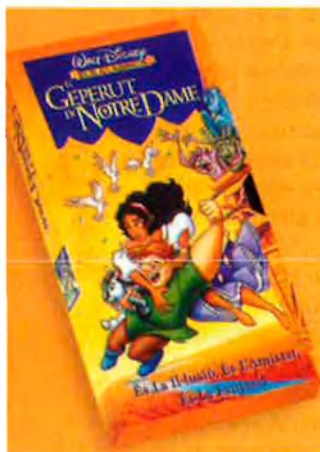
Podeu fer una visita a la Llibreria París València o a la Fnac.

Des d'ací teniu fàcil accés a les línies de Metro que us poden connectar amb les etapes 10 i 11 i al Marítim. També podeu botar, si feu l'itinerari a l'inrevés, a l'etapa 3.

9. Plaça del Pilar. Hi podeu arribar pel carrer de l'Hospital o pel de Maldonado. Els dos monuments pertanyen a la Secció Especial. Si la fam és canina o voleu escalfar el cos, La Masía del Vino (C/Hospital) o la Cafeteria Balears (Av. Baró de Càrcer) us acolliran.

Si l'estrès us aclapara podeu relaxar-vos llegint a la Biblioteca Pública del carrer de l'Hospital.

Altres falles interessants són la Falla Palleter-Erudit Orellana (o), sempre diferent i enguany de temàtica sado-masoquista. Si hi aneu la nit de la crema, tenen el costum de fer una cercavila amb torxes. A la Falla Pérez Galdós-Calixt III (p), de l'amic Paco Salavert, "el Lleter", hi posen molta cura. I a la Falla Arrancapins (q), què hi fa-

Com aconseguir les pel·lícules d'EL TEMPS

Subscriptors:

• Demanant-les per telèfon al 902 13 10 25 (o al 00 34 963 535 100 des de fora de l'Estat espanyol)

No subscriptors:

• Demanant-les al quiosc
• O bé retallant aquest anunci i enviant-lo a EL TEMPS (Av. Baró de Càrcer, 40. 46001 València) amb les vostres dades (nom, adreça i telèfon)

Preu: 800 ptes. per vídeo +375 ptes. de despeses de lliurament

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Consell de Mallorca
Cultura i patrimoni

LAUREN
VIDEO HOGAR

EL TEMPS
15

ran enguany? Sorpresa! sorpresa!

Caminant per la ronda podeu arribar a l'etapa 1. Des de l'estació del Metro d'Àngel Guimerà podeu continuar a la següent etapa, Campanar. També podeu pujar en la línia 2 del metro i baixar a la parada del 9 d'Octubre per visitar la Falla Quart-Extramurs-Velázquez (r) que planta falles d'interès i, a més, la infantil competeix a la secció especial. Des d'ací, amb el 71 del bus podeu acostar-vos a la Falla Ceramista Ros-J. M. Mortes Lerma (s). Si pareu dues estacions més endavant, podeu visitar la Falla Pizarro-Barrio Quint, que té la infantil a Especial i la Falla Pare Santonja-Cardenal Benloch de Mislata, una de les millors a l'hora d'enlluernar el carrer.

Si teniu ganes, podeu fer el camí a peu després de recuperar forces al Forn del Triador (C/Triador), sempre obert. Però és més còmode agafar el metro!

10. L'Antiga de Campanar. (Monestir de Poblet-Aparicio Albinana). Les dues construccions falleres militen a la secció especial. Si us agrada l'ambient de poble, ací el podreu reviuir, amb fira d'atraccions i tot.

11. Av. Burjassot-Pare Carbo-nell. Falles gran i infantil a la Secció Especial. A l'igual que a Campanar, l'ambient també és diferent, més pobletà, en el sentit amable del terme.

Podeu allargar-vos fins el parc de Benicalap per gaudir dels arbres

i l'aire lliure. Atres falles interessants són la Falla Acàcies-Picaio (r) i la de Periodista Gil Sumbiella-Azucena, les falles infantils de les quals pertanyen a la Secció Especial.

Amb la línia 4 del tramvia (estacions Benicalap o Alqueries) podeu tancar l'itinerari anant a l'etapa 1 i també fer la passejada pel Marítim.

Fins ací el nostre itinerari per a l'any 2000. De segur que hi ha coses d'interès que se'ns han passat, unes per oblit i altres per desconeixement, perquè les falles són un món en moviment i activitat constant. En properes edicions intentarem corregir aquestes errades involuntàries. Bones festes.

Hernan Mir / Manuel Sanchis

Programa oficial Falles 2000

17 de març (divendres)

09.30 h. En la tribuna instal·lada enfront de l'ajuntament, repartiment dels premis obtinguts per les falles de les diferents seccions, per la cavalcada del ninot, carrers engalanats i il·luminats, presentacions, llibrets i *play-backs*.

16.00 h. Ofrena de flors a la Mare de Déu dels Desemparats durant tota la vesprada i nit per nombroses comissions falleres.

01.00 h. Castell de focs d'artifici a l'Albereda.

18 de març (dissabte)

11.00 h. Homenatge al poeta Maximilià Thous, al monument situat en l'encreuament dels carrers Sagunt amb Maximilià Thous.

12.00 h. Homenatge al Mestre Serrano, al monument de l'Av. Regne de València. En acabat, mascletada.

16.00 h. Ofrena de flors a la Mare de Déu dels Desemparats durant tota la vesprada i nit per nombroses comissions de falla.

01.30 h. Nit del foc a l'Albereda a càrrec de la pirotècnia Caballer.

19 de març (diumenge)

22.00 h. Crema de les falles infantils.

22.30 h. Crema de la falla infantil que haja obtingut el primer premi de la Secció Especial.

23.00 h. Crema de la falla infantil de la plaça de l'Ajuntament.

00.00 h. Crema de totes les falles de València.

00.30 h. Crema de la falla que haja obtingut el premi de la secció especial.

01.00 h. Floret de focs aeris, a la plaça de l'Ajuntament i crema de la falla.

EL TEMPS Electrònic, setmanari d'informació general

<http://www.eltamps.com/>

www.eltamps.com

eltamps@eltamps.com